

**Poročilo Medresorske delovne skupine
za boj proti trgovini z ljudmi
za leto 2014**

Ljubljana, Junij 2015

Vsebina

	Uvod	3
I.	Zakonodaja in politike	4
II.	Preprečevanje	6
	Ozaveščanje širše javnosti	6
	Ozaveščanje ciljnih rizičnih skupin	7
	Ozaveščanje in usposabljanje strokovne javnosti	10
III.	Odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, povezanih s trgovino z ljudmi	11
	Dejavnosti policije	11
	Dejavnosti državnega tožilstva	14
	Dejavnosti Inšpektorata Republike Slovenije za delo	15
IV.	Pomoč in zaščita za žrtve	17
	Projekt oskrbe žrtev trgovine z ljudmi	17
	Reintegracija žrtev trgovine z ljudmi	19
	Projekt PATS	19
V.	Mednarodne dejavnosti in partnerstva	20
	Mednarodne dejavnosti	20
	Partnerstva in raziskave	22
	Namesto sklepa	23

Uvod

Skladno z mandatom, opredeljenim v sklepih Vlade Republike Slovenije št. 240-05/2003-1 z dne 18. 12. 2003 in št. 01201-7/2012/4 z dne 5. 7. 2012, je Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: MDS TZL) pripravila poročilo o delu za leto 2014.

Člani MDS TZL so predstavniki resornih ministrstev in vladnih služb ter nevladnih in humanitarnih organizacij, katerih delovanje je usmerjeno proti trgovini z ljudmi. Nacionalni koordinator je v letu 2014 sklical štiri sestanke te skupine, in sicer 30. januarja, 5. marca, 18. junija in 9. decembra. Delo posameznih resorjev je bilo usmerjeno na podlagi potrjenih sklepov iz zapisnikov, ki so bili poslani članom delovne skupine. Poleg rednih sestankov MDS TZL so potekali številni usklajevalni in operativni sestanki na obravnavano tematiko, in sicer glede na potrebe in format udeležencev.

Sodelovanje med posameznimi resorji, ki so pristojni za področje problematike trgovine z ljudmi, je bilo dobro predvsem na ravni konkretnih primerov, ko je šlo za neposredno izmenjavo mnenj in usklajevanje stališč. Zastopanost nekaterih resorjev pri delu MDS je nekoliko slabša, temu primerna je tudi odzivnost.

Področje preprečevanja in boja proti trgovini z ljudmi vse bolj zahteva celovit in usklajen pristop znotraj pristojnih institucij v državi, veliko mero sodelovanja z nevladnimi in humanitarnimi organizacijami, predvsem na področju pomoči in oskrbe žrtev trgovanja, ter pripravljenost in odprtost v okviru mednarodnega in projektnega sodelovanja, naj si bo med državami v EU kot tudi s sosednjimi državami v regiji Zahodni Balkan ter mednarodnimi organizacijami, ki se dejavno ukvarjajo s to vsebino.

Vse tri dimenzije, tj. sodelovanje med resornimi institucijami, sodelovanje s civilno družbo in mednarodno sodelovanje, so bile ustrezno izvajane. Čeprav bi bilo treba medresorsko sodelovanje bistveno izboljšati z večjo mero proaktivnosti, velja v pozitivnem smislu izpostaviti mednarodno sodelovanje. Slednje se je odražalo skozi izvedbo mednarodnih projektov kot tudi dejavno vlogo in prisotnostjo na mednarodnih dogodkih.

Vsebina poročila ne odstopa bistveno od vsebine poročil preteklih let. Trgovina z ljudmi je v Sloveniji še vedno najpogosteje prepoznana za namene spolnega izkoriščanja oziroma izkoriščanja prostitucije. Zaznana je prisotnost organiziranih skupin beračev, vendar gre pri tej obliki v glavnem za tranzit teh oseb skozi Slovenijo. Žrtve prisilnega dela niso bile prepoznane, prepoznanih pa je bilo večje število izkoriščanih delavcev, ki so bili obravnavani v pred kazenskih in kazenskih postopkih kot žrtve drugih uradno pregonljivih kaznivih dejanj iz 22. poglavja KZ-1 (kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost). Pri iskanju razlogov ne smemo posploševati, prav tako je težko naprtiti odgovornost posamezni instituciji. V veliki meri gre za iznajdljivost storilcev, zlorabo sistema, ki skozi ustanavljanje številnih gospodarskih družb omogoča vpletanje potencialnih žrtev. In nenazadnje gre za dejanja, ki imajo epilog v drugih državah EU in ne v Sloveniji. Ena novejših oblik trgovine z ljudmi, ki je v Sloveniji prepoznana tudi v letu poročanja so prisilne poroke mladoletnih deklet praviloma romske skupnosti.

I. Zakonodaja in politike

V letu poročanja niso bili sprejeti ali dopolnjeni zakonodajni akti, ki bi neposredno vplivali na področje preprečevanja in boja proti trgovini z ljudmi.

– Na podlagi ocenjevalnega mehanizma skupine strokovnjakov (GRETA) po konvenciji Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi je Odbor pogodbenic konvencije dne 7. februarja 2014 sprejel poročilo za Slovenijo in predstavil priporočila (skupaj 26), katerih implementacija je predvidena do februarja 2016. S poročilom in tudi s priporočili se je seznanila Vlada RS. MDS TZL pa je z namenom prenosa priporočil na izvedbeno raven slednja vključila v uvod novega akcijskega načrta za obdobje 2015–2016 in temu prilagodila nekatere dejavnosti. Priporočila se nanašajo na sistemsko okrepitev koordinacije in poročanja, usposabljanje, zbiranje podatkov in raziskave, mednarodno sodelovanje, ozaveščanje, prepoznavo in pomoč žrtvam, vključno z ureditvijo statusa, povračilom odškodnin, kazenskim materialnim in procesnim pravom.

– Poslanka Državnega zbora Maja Dimitrovski je 28. januarja 2014 na Vlado Republike Slovenije naslovila poslansko pobudo, da Vlada "skladno s priporočili GRETE vzpostavi neodvisno vlogo nacionalnega poročevalca oziroma zagotovi, da bo to vlogo opravljal nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, ki je sedaj umeščen v enega izmed organov v sestavi ministrstva, in da temu primerno zagotovi njegovo umeščenost v državnih organih". Ministrstvo za notranje zadeve je v imenu Vlade pripravilo odgovor na poslankino pobudo, v katerem pojasnjuje zavedanje in pripravljenost za reševanje tega vprašanja, ter se zavezuje, da bo to storilo v prvi polovici leta 2014. Zaradi odstopa tedanje Vlade in predčasnih volitev ta zaveza **ni bila udejanjena**, temveč prenesena v nedorečen časovni okvir.

– Skupna evropska politika v boju proti trgovini z ljudmi je temeljno vodilo v sprejemanju zakonskih in strateških ukrepov na tem področju v Sloveniji. Tako je bila Direktiva 2011/36/EU kot novonastali dokument v celoti prenesena v slovensko zakonodajo in avgusta 2014 je stekel notifikacijski postopek. Sicer pa se je koordinacija in izmenjava informacij na področju boja proti trgovini z ljudmi na ravni EU izvajala v okviru neformalne mreže nacionalnih poročevalcev ali enakovrednih mehanizmov, ki jih dvakrat letno sklicuje koordinatorka EU v sodelovanju s predsedujočo državo. V letu poročanja sta bila dva takšna sestanka, in sicer med 6. in 7. majem ter med 20. in 21. oktobrom.

Prav tako je bilo v letu 2014 skladno s 23. členom zgoraj omenjene Direktive treba poročati Evropski komisiji. Poročilo je zajemalo triletno obdobje in je vsebovalo statistiko zavedenih primerov kazenskih postopkov in postopkov z žrtvami trgovanja.

– Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti Državnega zbora se je na svoji 1. redni seji dne 16. oktobra 2014 seznanila s Poročilom o delu MDS TZL v letu 2013. Poročilo je predstavil nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi.

– Tudi v letu poročanja je bila dejavna Medresorska delovna skupina za pripravo možnih ukrepov za uveljavitev migracijske politike Republike Slovenije, ustanovljene s sklepom Vlade RS številka 21400-4/2009/ z dne 9. 7. 2009. Skupina, katere član je tudi nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, se je sestala decembra 2014 in razpravljala o učinkovitosti ukrepov, ki jih je Vlada naložila resornim ministrstvom, in sicer da pripravijo spremembe in dopolnitve področnih zakonodaj ter odpravijo zlorabe sistema pri pridobivanju delovnih dovoljenj brez kontrole trga dela in posledično dovoljenj za prvo prebivanje, zlorabe sklepanja zakonskih zvez iz koristljubja, pridobivanja socialnih transferjev in problematiko napotenih delavcev. V povezavi s problematiko slednjih je tudi zloraba sistema ustanavljanja enoosebnih gospodarskih družb, katerih fiktivni ustanovitelji ali prokuristi so prav izkoriščani delavci. Obstaja verjetnost, da ti delavci migranti končajo kot žrtve v spirali trgovanja z ljudmi.

– Dejavnosti pri pripravi novele Zakona o gospodarskih družbah z vidika preprečevanja zlorab gospodarskih družb. Inšpektorat RS za delo je v letu 2014 dejavno sodeloval tudi pri

pripravi sprememb Zakona o gospodarskih družbah, ki so bile deloma pripravljene na podlagi predlogov Medresorske delovne skupine za pripravo možnih ukrepov za uveljavitev migracijske politike RS. Pri tem je inšpektorat poudaril zlasti odsotnost omejitve ustanavljanja družb in podjetnikov ter pridobitev statusa družbenika za določeno obdobje za tiste kršitelje, ki huje kršijo delovnopravno zakonodajo, zlasti v povezavi s plačilom za delo. Navedena kršitev je v preteklih šestih letih najpogosteje ugotovljena kršitev na področju delovnih razmerij, hkrati pa tudi ena temeljnih obveznosti delodajalca v razmerju do delavca.

Predlog omejitve ustanavljanja družb in pridobitve statusa družbenika, ki ga je dal inšpektorat, je bil sprejet in vključen v besedilo osnutka sprememb zakona.

– Priprava novega predpisa na področju zaposlovanja in dela tujcev. V letu 2014 je Inšpektorat RS za delo sodeloval pri pripravi novega zakona, ki bo urejal zaposlovanje, samozaposlovanje in delo tujcev. Predlog Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev skupaj z Zakonom o tujcih implementira Direktivo 2011/98/ES o enotnem postopku obravnavanja vloge za enotno dovoljenje za državljane tretjih držav za prebivanje in delo na ozemlju države članice ter o skupnem nizu pravic za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici. V procesu priprave predpisa je Inšpektorat RS za delo dal pripombe glede institutov, v zvezi s katerimi je v obdobju uporabe trenutno veljavnega zakona zaznaval največ nepravilnosti. Pripombe so se nanašale zlasti na preširoko ureditev možnosti dela zastopnikov oziroma lastnikov družb, ki so tuji državljani, neustrezno ureditev glede opravljanja sezonskega dela na podlagi podjemnih pogodb, glede ureditve nastanitve tujcev ter glede kolizije med Zakonom o zaposlovanju in delu tujcev in Zakonom o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno v delu, ki ureja pojem zaposlovanja na črno v povezavi z delom tujcev. Pripravljenih je bilo še več manjših redakcijskih pripomb. Pripravljaec predpisa je pripombe inšpektorata v veliki meri upošteval in jih smiselno umestil v osnutek novega zakona.

II. Preprečevanje

Ozaveščanje širše javnosti

Ozaveščanje širše javnosti o problematiki trgovine z ljudmi je po dogovoru in usmeritvah nacionalnega koordinatorskega večinoma usklajeval Urad Vlade RS za komuniciranje (UKOM). Na tem področju so bile opravljene vse naloge, opredeljene v akcijskem načrtu MDS TZL, ki so povzete v nadaljevanju.

- **18. oktober, evropski dan boja proti trgovini z ljudmi**

– Urad Vlade RS za komuniciranje (UKOM) je finančno in tehnično zagotovil izvedbo posveta **Povprašujemo po storitvah žrtev trgovine z ljudmi?**, ki je potekal 15. oktobra 2014 v Ljubljani. Na posvetu so sodelovali **mag. Sandi Čurin**, nacionalni koordinatorski za boj proti trgovini z ljudmi z Ministrstva za notranje zadeve, **doc. dr. Danijela Frangež** s Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, **doc. dr. Mojca Pajnik** s Fakultete za družbene vede in Mirovnega inštituta, **Goran Lukič** iz Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in **Rene Suša** s Humanitasa, društva za človekove pravice in človeku prijazne dejavnosti, in Zadruga Buna.

Na posvetu so bili obravnavani možni ukrepi za zmanjševanje povpraševanja po storitvah žrtev trgovine z ljudmi. Na zmanjšanje povpraševanja imajo vpliv različni akterji, od delodajalcev in gospodarskih družb do uporabnikov spolnih storitev, ter od raznih agencij, prevoznikov in delavcev v turistični dejavnosti do potrošnikov izdelkov, ki so proizvod prisilnega dela ali dela otrok. Predstavljen je bil tudi povzetek rezultatov raziskave o trgovini z ljudmi v Sloveniji z namenom izkoriščanja delovne sile, trgovine z otroki, prisilnega beračenja in izvrševanja kaznivih dejanj. Na posvetu je bilo poleg predstavnikov medijev prisotnih 55 udeležencev.

– UKOM je financiral najem dvorane za izvedbo brezplačnega koncerta, ki ga je Društvo Ključ organiziralo 17. oktobra v Urbanem centru Kina Šiška ob evropskem dnevu boja proti trgovini z ljudmi. Koncert je bil namenjen ozaveščanju širše javnosti, predvsem mladih. Udeležilo se ga je 800 obiskovalk in obiskovalcev. Na koncertu je nastopalo 70 izvajalcev, med nastopi so bile obiskovalcem predvajane vsebine s področja trgovine z ljudmi. Dogodek je bil del večjega projekta, ki ga je v večjem deležu financirala Mestna občina Ljubljana – Urad za mladino.

– Slovenska Karitas je v poletno-jesenskem obdobju izvajala ozaveščevalno kampanjo "Bodi pozoren. Bodi previden.", katere pomembna komponenta je bila akcija "Stop prostituciji. Nisi sama". V okviru te so od 15. septembra do 18. oktobra (evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi) skupaj s slovensko glasbenico Neisho in njeno pesmijo Gloria in istoimenskim videospotom ozaveščali širšo slovensko javnost o pojavnosti (prisilne) prostitucije ter možnosti rešitve iz nje, ki jo ponuja Karitas v okviru svojih programov.

- **Spletno mesto**

– UKOM je v letu 2014 skrbel za posodabljanje vsebine spletnega mesta, na katerem je predstavljena problematika boja proti trgovini z ljudmi v slovenskem in angleškem jeziku. Na spletnem mestu so dostopne informacije o dejavnostih MDS, objavljeni so temeljni dokumenti, ki jih ta pripravlja, mednarodni dokumenti s tega področja, raziskave in študije, preko strani je možno oddati anonimno e-prijavo in se povezati z nevladnimi organizacijami, ki zagotavljajo pomoč žrtvam. Statistika kaže, da je imela v 2014 slovenska različica 2.809, angleška pa 524 obiskov.

– V maju je zaživela tudi stran Facebook Slovenske Karitas proti trgovini z ljudmi, s pomočjo katere so ozaveščali o trgovini z ljudmi ter seznanjali z dejavnostmi v projektu "Bodi pozoren. Bodi previden." Stran je "všečkalo" 897 oseb.

– Na Pravnem centru za varstvo človekovih pravic prav tako izvajajo ozaveščevalne dejavnosti na področju trgovine z ljudmi predvsem preko spletnega poročanja. Na spletni strani www.pravni-center.si zainteresirane informirajo o problematiki trgovine z ljudmi in o samozaščitnih ukrepih pred tovrstnim pojavom. Poleg tega preko družbenega omrežja Facebook javnost obveščajo o novostih in vsebinah, povezanih z delom nevladnih organizacij v Sloveniji.

- **Mediji**

– Po dostopnih podatkih so slovenski tiskani, elektronski in spletni mediji objavili več kot 85 prispevkov o trgovini z ljudmi. Dobra polovica vseh prispevkov je povezana s pomenom 18. oktobra in dejavnostmi, ki so jih izvajale nevladne organizacije Slovenska Karitas, DrogArt, društvo Ključ ter MDS TZL in s sporočili Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in Evropske komisije. Spodbudno je dejstvo, da so mediji poleg poročil o teh dejavnostih objavili celo vrsto bolj poglobljenih tematskih prispevkov o različnih oblikah trgovine z ljudmi v Sloveniji in svetu. Prispevke so večinoma opremili s fotografijami oz. posnetki, ki so nastali ob otvoritvi "prave" trgovine z ljudmi ter intenzivnim radijskim oglaševanjem "Nisi sama.". Mediji so pozornost namenjali tudi postopkom odkrivanja in pregona kaznivih dejanj, povezanih s trgovino z ljudmi, priporočilom GRETE Sloveniji, dejavnostim nevladnih organizacij ter izjavam, ki jih je papež Frančišek ob različnih priložnostih izrekel o tej tematiki.

– Društvo Ključ je v letu 2014 sodelovalo v preko 60 medijskih objavah. Prav tako je Slovenska Karitas zapolnjevala številne medije. V sodelovanju z uredniki revije Vzgoja so bili objavljeni prispevki strokovnjakov pri pripravi tematske številke o trgovini z ljudmi, na Radiu Slovenija 1 in na Radiu Ognjišče so bile predstavljene zloženke in preventivne dejavnosti. Julija 2014 je v enourni oddaji na radiu Ognjišče potekal pogovor s predstavniki Slovenske Karitas, nacionalnim koordinatorjem, predstavnikom policije in vodjo Azilnega doma. V okviru projekta "Bodi pozoren. Bodi previden." je v sodelovanju s slovensko glasbenico Neisho potekalo predvajanje glasbenega spota Gloria ter radijskega oglasa "Stop prostituciji. Nisi sama.". O preventivnih dejavnostih in projektu pomoči žrtvam trgovine z ljudmi ter posameznih akcijah so poročale radijske postaje Radio 1, Val 202, Radio Ognjišče, Radio Kranj, Radio Hit, Radio Kum, Štajerski Val, Radio Celje, Radio Robin, Radio Capris, Moj radio, Radio Tomi, Radio Ekspres, Radio Antena, Koroški Radio, Radio Maxi, Radio Zeleni val, Radio Gorenc. O projektih so poročali tudi Pop TV, TV SLO, Planet TV.

Ozaveščanje rizičnih ciljnih skupin

MDS in v njenem imenu Urad Vlade za komuniciranje sta imela pomembno vlogo tudi pri ozaveščanju rizičnih ciljnih skupin, predvsem s sofinanciranjem in izbiro izvajalcev – civilnih organizacij, ki preprečujejo trgovino z ljudmi.

- **Sofinanciranje projektov nevladnim organizacijam**

Na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje informativno-komunikacijskih in izobraževalnih dejavnosti nevladnih organizacij v letu 2014 je UKOM sofinanciral štiri projekte nevladnih organizacij v skupni vrednosti 20.000 EUR. Dva projekta sta bila namenjena ozaveščanju mladostnikov o nevarnostih trgovine z ljudmi in načinih novačenja ter usposabljanju za prepoznavanje tveganja, ustreznih načinov ukrepanja in samozaščitnega obnašanja. Tretji projekt je bil namenjen ozaveščanju tujih delavcev s ciljem učinkovitejšega uveljavljanja in varstva njihovih pravic, zaščite pred izkoriščanjem, opozarjanju na povezanost prisilnega dela in trgovine z ljudmi ter identificiranju morebitnih žrtev, ki potrebujejo dodatno podporo in zaščito. Namen četrtega projekta pa je bil zmanjševanje povpraševanja po storitvah, ki jih izvajajo žrtve trgovine z ljudmi, z ozaveščanjem uporabnikov storitev in splošne javnosti.

– Prvi projekt "**Bodi pozoren. Bodi previden.**" je izvedla **Slovenska Karitas**. Projekt je bil namenjen učenkam in učencem tretje triade osnovnih šol in otrokom, ki sodijo v ranljivo

skupino za trgovino z ljudmi. V projektu je sodelovalo 21 osnovnih šol, v katerih so izvedli 31 enournih in 14 dvournih delavnic za 1.024 otrok iz vseh slovenskih regij; v lokalnih skupnostih so izvedli 12 delavnic, na njih je sodelovalo 323 otrok, poleg tega so izvedli dve dvourni delavnici za 60 otrok, ki izhajajo iz manj spodbudnega okolja in so zato še posebej ranljivi. Poleg delavnic so izvedli še mnogo drugih dejavnosti. Organizirali so nagradni natečaj, na katerega je prispelo 61 izdelkov različnih zvrsti, med njimi so bili nekateri presežni v sporočilnosti in dovršenosti. Mentorjem, ki so izvajali preventivne delavnice, so zagotovili ustrezno gradivo. Otrokom in mentorjem, ki so sodelovali na natečaju so razdelili 70 USB-ključev. Izdali so serijo treh plakatov "Reci ne. Trgovina z ljudmi.", ki so jih poslali vsem osnovnim in srednjim šolam, dijaškim domovom, centrom za socialno delo, mladinskim in kriznim centrom, uradom za delo, varnim hišam in mladinskim domovom, vzgojnim zavodom in stanovanjskim skupinam, zaporom, policijskim postajam, sindikatom, Centru za tujce, Azilnemu domu idr. Izdali so tudi 500 izvodov namizne družabne igre V labirintu trgovine z ljudmi, ki so jo prejele vse sodelujoče šole, vzgojni zavodi, dijaški domovi in stanovanjske skupine. Pripravili so radijski oglas in oglaševalsko pasico "stopProstituciji.nisiSama" v sodelovanju z glasbenico Neisho in k sodelovanju privabili 16 radijskih postaj, med njimi tudi najbolj poslušana Radio 1 in Val 202. Pripravili so video Trgovina z ljudmi, ki opozarja na problem otroškega beračenja. Video so javnosti predstavili skupaj z izjavo za javnost ob Tednu otroka in evropskem dnevu boja proti trgovini z ljudmi. Sodelovali so tudi pri objavah in pripravi člankov v revijah Vzgoja, Cerkev danes in Žarek dobrote ter na Radiu ognjišče.

– Drugi projekt **Telesnica – kako prepoznati trgovanje z ljudmi in se mu izogniti?** je izvedlo **Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi**. Projekt je obsegal 35 delavnic v začetnih letnikih srednjih šol, in sicer na območju Ljubljane (9 delavnic), Kopra (8 delavnic), Novega mesta (6 delavnic), Raven na Koroškem (7 delavnic), Jesenic (5 delavnic). Na delavnicah je sodelovalo 846 dijakin in dijakov, ki so jim razdelili tudi preventivno gradivo. Po koncu delavnic so dijake pozvali k ogledu spletne strani Telesnica, kar je storilo 1.152 uporabnikov ter jih povabili, da 'všečkajo' društvene strani na omrežju Facebook, kjer se je število všečkov povečalo za 247 (s 1.348 na 1.595). Dijake in dijakinje so spodbudili k ustvarjanju umetniških izdelkov (fotografija, risba, misel, pesem, strip itd.), ki bodo vključeni v koledar. Prejeli so 13 različnih izdelkov, za koledar pa uporabili tudi izdelka, ki ju je naredila dijakinja, uporabnica društva. Koledarje so razdelili šolam, ki so sodelovale v projektu. Prav tako je društvo Ključ vsem OŠ in SŠ v Sloveniji poklonilo po dva izvoda romana Loverboy, da bi z njim ozaveščalo mlade bralce o trgovanju z ljudmi.

– Tretji projekt **Boj proti trgovini z ljudmi – širjenje informacij je orožje proti izkoriščanju** je izvajala **Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva**. V okviru projekta so informirali delavce migrante, ostale delavce in širšo javnost o trgovini z ljudmi, o potencialnih nevarnostih trgovine z ljudmi, o prepoznavanju trgovine z ljudmi, o morebitni prepletenosti izkoriščanja s prisilnim delom in trgovine z ljudmi ter o vzvodih, ki delavcem lahko pomagajo preprečiti izkoriščanje. V okviru projekta so izvedli informiranje v 12 krajih po Sloveniji in v sodelovanju s številnimi drugimi organizacijami obesili 100 plakatov in razdelili 2.000 letakov. V nadaljnjo obravnavo so vključili 41 delavcev migrantov. Vzpostavili so tudi sodelovanje z nemškim in avstrijskim veleposlaništvom in slovensko-nemško gospodarsko zbornico in mnogimi drugimi deležniki, ki si prizadevajo za učinkovito podporo in varstvo pravic tujih delavcev (sindikati, centri za socialno delo, NVO, območnimi enotami Zavoda za zaposlovanje, območnimi združenji Rdečega križa, ...).

– Četrty projekt **Človek ne bi smel biti naprodaj** je izvedlo **Združenje Drogart**. V okviru projekta so izdelali 3 dejanske razstavne "izdelke" – ljudi v embalaži, ki so jih umestili v Mercatorjeve nakupovalne centre v Ljubljani, Mariboru, Kranju in Kopru, poleg tega pa so z njimi gostovali tudi na posvetu ob evropskem dnevu boja proti trgovini z ljudmi ter na 5. Dnevih socialne ekonomije in na Študentski areni. Ocenjujejo, da je embalaže opazilo vsaj 2.000 oseb. V centru Ljubljane je bila 17. in 18. oktobra odprta "prava" trgovina z ljudmi, v katero so mimoidoče vabili "živi artikli": prisilna prostitutka, prisilna beračica, migrantski delavec in mladoletna prodana nevesta. V trgovini so bile obiskovalcem na voljo dodatne informacije o tematiki, informativno gradivo, videoprojkcija, filmi, fotografije itd., obiskovalci pa so bili

povabljeni tudi k simbolnemu podpisu za zaprtje trgovine z ljudmi. Trgovino je obiskalo okrog 500 ljudi, zbrali so 300 podpisov.

V trgovini je potekala je tudi novinarska konferenca, ki je še dodatno prispevala k izjemni medijski odmevnosti tega provokativnega in ustvarjalnega projekta in je sovpadala z 18. oktobrom – dnevom boja proti trgovini z ljudmi. Na novinarski konferenci so sodelovali Tanja Rudolf Čencič iz Združenja Drogart, Katjuša Popovič iz Društva Ključ, dr. Anida Sarajlić z Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Franci Zlatac iz Slovenske filantropije in mag. Sandi Čurin kot nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi. Izvajalec je projekt predstavil tudi strokovni marketinški javnosti.

– Vzporedno z opisanimi projekti, ki jih je sofinancirala Vlada RS, je **Pravni center za človekove pravice** pričel v decembru 2014 z izvajanjem samostojnega projekta ozaveščanja z naslovom **Open your eyes – pupils against THB**, ki ga sofinancira Veleposlaništvo ZDA. Osnovni cilj projekta je izobraževati učence tretje triade osnovnih šol ter dijake srednjih šol o pojavu trgovine z ljudmi, nevarnostih pojava in zaščitnih ukrepov ter pri tem zajeti vse regije Slovenije. Poleg mladostnikov preko spleta, socialnih omrežij in medijev o pojavu dejavno ozaveščajo tudi širšo javnost. V projekt, katerega glavnina se preveša v leto 2015 želijo vključiti okoli 2.000 učencev in dijakov po Sloveniji. Izvajalci pri projektu so pripravili izobraževalni modul v obliki predstavitve Power Point, ki vsebuje tudi prilagojeni test pridobljenega znanja v obliki igrivega vprašalnika. V projekt so vključili tudi prostovoljce, ki dejavno sodelujejo pri izvedbi delavnic in drugih dejavnostih. Izdelali so brošuro, ki je namenjena ozaveščanju o problematiki trgovine z ljudmi in nudenju osnovnih informacij o projektu in samem pojavu. Brošura je dostopna v elektronski obliki na spletni strani www.pravni-center.si pod rubriko Projekti. Na spletni strani Pravnega centra za človekove pravice smo ustvarili zavihek, ki vsebuje opis vseh aktualnih dejavnosti pri projektu in osnovne informacije o boju proti trgovini z ljudmi.

- **Druge dejavnosti**

Slovenska Karitas je v okviru že omenjenih projektov pripravila več preventivnih gradiv za različne ciljne populacije. V okviru projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – Krizna namestitve so izdali 15.000 izvodov zloženke Reci ne. Poslane so bile več kot 1.040 prejemnikom, med njimi tudi vsem osnovnim šolam, osnovnim šolam s prilagojenim programom, srednjim šolam, dijaškim domovom, centrom za socialno delo, uradom za delo, mladinskim in kriznim centrom, varnim hišam in materinskim domovom, vzgojnim zavodom in stanovanjskim skupinam, zaporom, policijskim postajam, članom MDS, Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, Centru za tujce, Azilnemu domu, Vojaškemu vikariatu, mladinskim in nevladnim organizacijam idr. Zloženka z vizualno grafično podobnostjo denarju je privlačna in zanimiva. Simbolično opozarja na dejstvo, da za trgovino z ljudmi veljajo tržna pravila in da je vsak posameznik tisti del sestavljanke, ki lahko pomembno vpliva za prekinitev začaranega kroga trgovine z ljudmi. Zloženka opozarja na znana dejstva, da je človeško življenje vse manj vredno. Žrtve trgovine z ljudmi so zlorabljene za male denarje, na kar trgovci z ljudmi kujejo velike dobičke. Usoda posameznika, njegovo dostojanstvo pa sta neprecenljiva. Zloženka opozarja, da so vrednote, na katerih naj bi temeljila Evropa, vse prevečkrat teptane in zlorabljene. Žrtve trgovine z ljudmi običajno prihajajo v t. i. razvitejše, bogatejše države z upanjem na boljše življenje, sanjajo o zvezdah, ki so simbol EU, a prepogosto pristanejo na trdnih tleh, v ponižujočih odnosih, razmerah, ki ubijejo njihove upe in samospoštovanje. Zloženka vsebinsko opredeli trgovino z ljudmi, in poudari, da je povpraševanje po storitvah žrtev v ciljnih državah stalno in naraščajoče. Nagovarja tudi posameznike, ki (še) niso migranti, žrtve trgovine z ljudmi, da postanejo senzibilnejši, da s svojim vedenjem preprečujejo trgovino z ljudmi in spoštujejo vsakega človeka. Zadnji, vendar ne nepomemben del zloženke, spodbuja vsakega, da se zaveže k spoštovanju, pravici, miru. Zaupanje med ljudmi in spoštovanje sta temeljna gradnika boja proti trgovini z ljudmi. Isti projekt je podprl izvedbo 28 preventivnih delavnic za srednješolce, ki se jih je udeležilo 618 dijakov in dijakinj. Delavnice so zajele srednješolce v petih regijah (Savinjska, JV Slovenija, Podravska, Osrednjeslovenska in Zasavska).

Ozaveščanje in usposabljanje strokovne javnosti

– O problematiki trgovine z ljudmi policija oziroma kriminalistična policija stalno izobražuje in usposablja tako kriminaliste kot tudi policiste na lokalni ravni, ki se v svojem okolju prvi srečujejo s pojavnimi oblikami. Primarna pozornost se posveča prepoznavanju pojavnih oblik trgovine z ljudmi, zaznavanju kaznivih dejanj in tudi identificiranju oziroma prepoznavanju kazalcev potencialnih žrtev trgovine z ljudmi in storilcev ter nadaljnjim specifičnim kriminalističnim postopkom obravnave navedenih kaznivih dejanj.

GPU UKP je v sodelovanju z GPU UUP v letu 2014 izvedla izobraževanje policistov policijskih postaj za izravnalne ukrepe o problematiki odpiranja in preiskovanja kaznivih dejanj trgovine z ljudmi. Izobraževanja se je udeležilo 106 policistov.

GPU UKP je v mesecu decembru 2014 v sodelovanju z nacionalnim koordinatorjem za boj proti trgovini z ljudmi, okrožnima sodiščema v Ljubljani in Kopru, Specializiranim državnim tožilstvom Republike Slovenije, Centrom za tujce, Azilnim domom in nevladnimi organizacijami izvedel dvodnevno izobraževanje o problematiki trgovine z ljudmi za kriminaliste – preiskovalce.

– Ministrstvo za zunanje zadeve je na rednem letnem konzularnem posvetu izvedlo informiranje in ozaveščanje slovenskega konzularnega osebja o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi oziroma o prepoznavanju suma trgovine z ljudmi. Leta 2014 pa je začelo tudi z informiranjem diplomatov pred odhodom na delo v tujino o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi in o tem, kako jo lahko preprečujejo pri najemanju delovne sile za pomoč v gospodinjstvu v času službovanja v tujini.

– Društvo Ključ je samostojno oziroma v sodelovanju z drugimi partnerji organiziralo v letu 2014 predavanja, izobraževanja, usposabljanja, okrogle mize, namenjena strokovni javnosti. V te razprave se je vključilo 980 strokovnih delavcev iz različnih struktur (sociala, šolstvo, policija, sodstvo, tožilstvo).

– Slovenska Karitas je v okviru programa Oskrba žrtev trgovine z ljudmi v letu 2014 zasedala štirikrat z namenom načrtovanja dejavnosti in ocenjevanja izvajanja programov. Pripravljenost za sodelovanje je pokazalo **22 prostovoljcev in 36 prostovoljcev – tolmačev**, tako je zagotovljeno tolmačenje v **25 jezikov** za potrebe pomoči žrtvam trgovine z ljudmi. V letu 2014 so stekli tudi vsi postopki za pridobivanje in izobraževanje novih zanesljivih prostovoljcev in prostovoljk v programu. Izpeljani so bili individualni razgovori z osebami, ki so v predhodno izpolnjenem vprašalniku izkazale sposobnosti, osebnostno strukturo, interes, ki bi lahko pripomogel k bogatitvi programa pomoči žrtvam trgovine z ljudmi. Na povabilo se je odzvalo 21 oseb. V nadaljevanje se je 8 oseb udeležilo nadaljnjega izobraževanja o migracijah in trgovini z ljudmi za prostovoljce – Prvi del je potekal 18. 9. 2014 na sedežu Slovenske Karitas v trajanju treh ur. Drugi del izobraževanja je potekal 8. 12. 2014, prav tako v trajanju treh ur. Udeležilo se ga je 10 oseb. Izobraževanje je vodila vodja projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi — Krizna namestitev.

III. Odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, povezanih s trgovino z ljudmi

Dejavnosti policije

V letu 2014 je policija zaznala in obravnavala več pojavnih oblik trgovine z ljudmi. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je bilo največ obravnavanih primerov prepoznanih kot oblika izkoriščanja prostitucije in drugih spolnih zlorab. Omeniti velja obravnavani primer prisilne poroke kot ene izmed oblik trgovanja z ženskami v povezavi s služabništvom.

Glede na opisane pojavnne oblike trgovine z ljudmi ne moremo trditi, da se Slovenija pojavlja kot država izvora teh žrtev. V letu 2014 je bil sicer zaznan primer slovenske državljanke, ki je bila kot žrtev trgovine z ljudmi novačena v Sloveniji, v nadaljevanju pa izkoriščana v prostituciji na območju druge države članice EU.

Mogoče je potrditi, da je Slovenija **ciljna država** za:

- državljanke tretjih držav iz vzhodne in jugovzhodne Evrope (Ukrajina, Srbija), ki so v Sloveniji izkoriščane za namen prostitucije v nočnih lokalih in zasebnih stanovanjih;
- za dekleta iz območja EU (Slovaška, Češka, Madžarska), ki večinoma v Sloveniji nimajo urejenega začasnega prebivanja niti niso zaposlene in ustrezno socialno in zdravstveno zavarovane. Navedene se v Sloveniji ukvarjajo z izvajanjem prostitucije (v stanovanjih in hotelih);
- za osebe iz območja EU (Slovaške, Bolgarije in Romunije) – ki se na območju Slovenije ukvarjajo z organiziranim prisilnim beračenjem.

Slovenij je **tranzitna država** za:

- za osebe iz območja EU (Slovaške, Bolgarije in Romunije) – v primerih prisilnega dela – beračenja in prisilnega izvrševanja kaznivih dejanj. Policija v Sloveniji zaznava občasno prisotnost kriminalnih združb, ki se ukvarjajo s trgovino z ljudmi z namenom prisilnega beračenja. Pri tem kriminalne združbe oziroma storilci navadno potujejo iz izvorne države (Bolgarija, Romunija, Slovaška) preko Slovenije v druge države EU (Italija, Avstrija, Francija itd.), pri čemer se na svoji poti v Sloveniji zadržijo le krajši čas (počivališča na avtocestnem cestnem križu in mesta na poti).

• **Trgovina z ljudmi in zloraba prostitucije**

V Republiki Sloveniji je prostitucija dovoljena od leta 2003, ko je bila s spremembami in dopolnitvami Zakona o prekrških zoper javni red in mir odpravljena prepoved vdajanja prostituciji. Pri tem je po tretjem odstavku 7. člena Zakona o varstvu javnega reda in miru ostalo kaznivo samo ponujanje spolnih usluge na javnem kraju na vsiljiv način, kar pa mora koga motiti oziroma povzročiti vznemirjenje ali zgražanje ljudi. Pri tem prekršek ni spolno občevanje za denar, temveč ponujanje spolnih uslug na javnem kraju z vsiljevanjem, pri čemer je namen navedene določbe predvsem omejitev ulične prostitucije. S to obliko prostitucije pa se v Sloveniji ne srečujemo.

Slovenska policija ugotavlja na področju prostitucije enake trende kot v preteklih letih. Zaradi pomanjkanja zanesljivih podatkov o številu ljudi, ki so vključeni v ponudbo in izvajanje storitev prostitucije, posredovanje pri tej dejavnosti, povpraševanje po storitvah in uporabo plačljive spolnosti, ne poznamo dejanskega stanja. Ocene števila prostitutk v Sloveniji, ki jih navajajo komentatorji v medijih, nevladne organizacije, raziskovalke in raziskovalci se gibljejo med 1.500 do 4.000. Zato je bolje uporabiti relativno merilo razširjenosti prostitucije, po katerem naj bi bilo na milijon prebivalcev 1.500 prostitutk. Po tem merilu naj bi se z nudenjem plačljive spolnosti v Sloveniji ukvarjalo približno 3.000 žensk. Večina med njimi so osebe s stalnim prebivališčem v Sloveniji. S prostitucijo pa se ukvarjajo tudi tujke, državljanke tretjih držav, predvsem tiste, ki

imajo delovna dovoljenja za plesalke, animatorke, pomožne delavke in odrske umetnice, ki so zaposlene v nočnih lokalih in imajo za prebivanje v Sloveniji izdana tudi dovoljenja za začasno prebivanje iz razloga zaposlitve ali dela. Podatkov oziroma ocen o številu moških in mladoletnih oseb, ki se ukvarjajo s prostitucijo, ni na voljo.

Za prostitucijo v Sloveniji je značilno, da je v glavnem neopazna, saj se izvaja v zaprtih prostorih, predvsem v najetih ali lastnih stanovanjih, hotelskih sobah ipd. Ulične prostitucije oziroma prostitucije na prostem skoraj ne beležimo. V Sloveniji prevladujeta srednja in višja raven prostitucije. Na višji ravni se občasno in začasno ukvarjajo pretežno prostitutke s stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki pa naj bi bile pri svojem delu samostojne. S prostitucijo srednje ravni, to je hotelsko in barsko prostitucijo, se ukvarjajo predvsem tujke z delovnimi dovoljenji za plesalke, animatorke, pomožne delavke in odrske umetnice, ki so zaposlene v nočnih lokalih.

Policija je v letu 2014 obravnavala kazniva dejanja v povezavi z izkoriščanjem žrtev trgovine z ljudmi oziroma prostitucije v nočnih lokalih, ki pa jih je zaključila v letu 2015. Pri spremljanju problematike in izvajanja dejavnosti v nočnih lokalih v povezavi z izkoriščanjem prostitucije oziroma trgovine z ljudmi policija v sodelovanju s pristojnimi inšpekcijskimi službami izvaja nadzor nad delovanjem nočnih lokalov po vsem območju Slovenije. Pri tem se ugotavlja trend iz preteklih let, da se zaposlene v nočnih lokalih oziroma "domnevne žrtve" v policijskih postopkih ne prepoznajo kot žrtve trgovine z ljudmi, kar je skladno s pričakovanji. Vendar to še ne pomeni, da niso izpolnjeni kriteriji identifikacije žrtev.

Opazno je oglaševanje prostitutk z območja Madžarske, Slovaške, Češke in Srbije. Osebe, ki oglašujejo prostitucijo (kriminalne združbe), objavljajo fotografije prostitutk, kraje, kjer ponujajo svoje storitve, kontaktne klicne številke in ceno za navedene storitve. S spletne strani je tudi razvidno, da se navedena dejavnost izvaja v stanovanjih, hotelskih sobah, zasebnih prostorih, prav tako pa na navedeni spletni strani obstaja forum, kjer uporabniki komentirajo storitve, prostitutke, nočne lokale, hotelske storitve itd. Na podlagi ugotovitev bi prostitutirane osebe lahko postale žrtve trgovine z ljudmi oziroma oškodovanci kaznivega dejanja zlorabe prostitucije.

V povezavi z zlorabo prostitucije kot ene od oblik izkoriščanja žrtev trgovine z ljudmi policija ugotavlja, da se nadaljuje trend izvajanja prostitucije v najetih stanovanjih v večjih mestih v Sloveniji. Ugotavlja se, da kriminalne združbe in posamezniki v tujini s tem namenom novačijo primerna dekleta.

- **Trgovina z ljudmi in beračenje kot obliki prisilnega dela**

V letu 2014 je policija zaznala več organiziranih skupin beračev s Slovaške in iz Romunije. V navedenih skupinah niso bile prepoznane žrtve trgovanja oziroma osebe, ki bi bile v beračenje prisiljene, kakor tudi ne osebe, ki bi se prepoznale kot žrtve trgovine z ljudmi. Ugotavlja se, da gre za organizirane skupine beračev, ki potujejo po večjih mestih v Sloveniji (Maribor, Celje, Ljubljana) in jim to početje predstavlja način življenja. V policijskih postopkih "berači" navadno s policijo ne sodelujejo in se ne prepoznavajo kot žrtve trgovine z ljudmi, zato je tudi identifikacija morebitnih žrtev med to populacijo z uporabo klasičnih metod preiskovanja kaznivih dejanj praktično nemogoča. Na podlagi obvestil tujih varnostnih organov in ugotovljenih pokazateljev, da bi lahko bili berači kot žrtve trgovine z ljudmi prisiljeni v navedeno početje – prisilno delo, je Generalna policijska uprava vsem policijskim enotam podala pisne usmeritve z opozorili glede pojavnih oblik, ter načrtovanja izvajanja nadaljnjih dejavnosti glede organiziranih skupin beračev, ki se nanašajo na identifikacijo oziroma prepoznavo žrtev trgovine z ljudmi med navedeno populacijo.

Tako se je v letu 2014 nadaljeval trend iz prejšnjih let, pri čemer so bili ob državljanih Slovenije najpogosteje zaznani in obravnavani berači, državljani Slovaške in Romunije, ki so dejavnost beračenja najpogosteje izvajali v Ljubljani in Mariboru. Pri tem policija z lastno dejavnostjo med berači v letu 2014 ni prepoznala žrtev in storilcev kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1.

- **Trgovina z ljudmi in prisilne poroke**

Policija zaznava primere t. i. prisilnih oziroma dogovorjenih porok v romskih etničnih skupnostih. Ugotavlja se pojavna oblika trgovine z ljudmi z namenom izkoriščanja služabništva in prisilnega dela. Tako je bil zaznan in obravnavan primer prisilne poroke mladoletnega romskega dekleta, državljanke tretje države z državljanom Slovenije (pripadnikom romske etnične skupnosti). Drugi primer je bil poskus prisilne poroke mladoletnega romskega dekleta s pripadnikom romske etnične skupnosti v Sloveniji. Pri tem policija ugotavlja *modus operandi* izkoriščanja žrtev trgovine z ljudmi z namenom služabništva in prisilnega dela.

V obeh primerih je pomembna vloga družin navedenih romskih deklet, ki so ti dekleti proti plačilu poročili v druge romske družine. Romi navedeno početje razumejo oziroma razlagajo kot del svoje tradicije. Ker policija v sodelovanju z drugimi državnimi organi ugotavlja, da v takih primerih obstajajo kazalniki izvrševanja kaznivih dejanj, Romi za pojasnitev okoliščin s pristojnimi organi ne sodelujejo.

- **Statistični kazalniki policije za leto 2014**

Zaradi suma storitve kaznivega dejanja **trgovine z ljudmi** po 113. členu KZ-1 (UPB2) je policija podala **3 kazenske ovadbe** zoper statistično zaznanih 8 oseb. Pri tem velja opozoriti, da so nekateri izmed statistično zavedenih storilcev obravnavani v različnih kazenskih ovadbah. V teh primerih gre za 3 moške (državljan Bolgarije in državljana Slovenije) in 1 žensko, državljanke Slovenije. Poleg navedenih kazenskih ovadb je policija na Specializirano državno tožilstvo podala še dodatnih 6 poročil na Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije.

Zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1 (UPB2) so bile obravnavane 4 (14) osebe v 4 kazenskih ovadbah, nobena pa za kaznivo dejanje spravljajna v suženjsko razmerje po 112. členu KZ-1 (UPB2).

Preglednica 1: Obravnavani primeri storilcev kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1B

Osumljenci	Pravne osebe	Moški	Ženske	Državljanstvo
Trgovina z ljudmi 113. člen KZ-1B		6 (3)		Bolgarija (1), Slovenija (2)
			2 (1)	Slovenija (1)
Skupaj		6 (3)	2 (1)	8 (4)

Preglednica 2: Število obravnavanih primerov storilcev kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1B, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Število osumljencev	5	16	13	15	8
Število obsodb	4	6*	8	2	0

* Sodbe, v katerih je sodišče obdolžencu spremenilo pravno kvalifikacijo kaznivega dejanja trgovine z ljudmi v pravno kvalifikacijo kaznivega dejanja izkoriščanja prostitucije.

Dejavnosti državnega tožilstva

Ob vsebinski analizi posamičnih primerov, obravnavanih v letu 2014, je intenziteta in uspešnost obravnavanja kaznivega dejanja trgovine z ljudmi na Specializiranem državnem tožilstvu, ki je pristojno za vodenje kazenskih postopkov zoper storilce tega kaznivega dejanja, v porastu. Na tožilstvo so bile podane **4 kazenske ovadbe** zoper **9 fizičnih oseb** in **7 poročil** zoper 11 fizičnih oseb, pri čemer so tožilstva 4 izmed poročil štela kot kazenske ovadbe.

Nadaljuje se trend, znan iz prejšnjega obdobja poročanja, ko so storilci izpopolnjevali svoje izvršitvene oblike, se premikali proti mejam dopustnega ravnanja posrednikov in delodajalcev ter s tem izjemno otežili izkazovanje obravnavanje kaznivega dejanja.

• Opis nekaterih primerov iz leta 2014

– V primeru kazenske ovadbe sta storilca kaznivega dejanja, sicer dobra znanca žrtve, slednjo povabila s seboj, da naj bi imela opravke v Avstriji. Izkazalo se je, da temu ni tako, oškodovanki sta začela groziti in jo proti njeni volji odpeljala v Nemčijo, med potjo pa ji je eden izmed njiju tudi vzel SIM-kartico in osebno izkaznico. V avtomobilu se je z njimi peljala tudi tretja oseba, nad katero sta izvajala nasilje in s tem tudi ustrahovala oškodovanko. Za tem sta jo nastanila v nočnem lokalu, kjer se je morala prostituirati, ustrahovali pa so jo oba prijatelja – znanca in tretja oseba iz avtomobila. Po štirih dnevih je oškodovanka, ko je preko interneta vzpostavila kontakt z domačimi, ob pomoči lastnika lokala, pobegnila. V tem primeru so do izjemnega izraza prišle izvršitvene oblike ravnanja storilcev.

– V aprilu leta 2013 so 3 obdolženci v Makedoniji kupili še ne 18-letno dekle, zato da bi se poročila z enim od njih, in sicer za kupnino 6.000 EUR. Dekle so pripeljali v Slovenijo in januarja 2014 je živela z razširjeno družino. Dekletu je bil odvzet potni list, prepovedani so ji bili izhodi iz stanovanja, prepovedali so ji uporabo računalnika in izjemno omejili stike z družino. V družini obdolženih je morala opravljati vsa gospodinjstva dela, dela na polju, bila pa je tudi žrtev družinskega nasilja, kar je pomenilo, da je bila postavljena v povsem podrejen in odvisen položaj, bila je prestrašena, ustrahovana, pretepena, ves čas pod nadzorom, v nepoznanem okolju v tujini brez socialnih stikov in brez možnosti vzpostavitve nenadzorovanega stika z lastno družino, brez osebnih dokumentov, mladoletna ter brez lastnih sredstev za preživetje. Zoper enega od obdolžencev je bil v zahtevi za preiskavo predlagan pripor, predlogu sodišče ni sledilo in je odredilo le ukrep prepovedi približevanja, po končani preiskavi je bila zoper vse tri ovadene vložena obtožba zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po drugem in prvem odstavku 113. člena Kazenskega zakonika v zvezi z drugim odstavkom 20. člena Kazenskega zakonika, ki je postala pravnomočna in zadeva je v postopku glavne obravnave.

– V obdobju poročanja so še vedno v priporu 3 obdolženi, zoper katere je bila v mesecu decembru leta 2013 vložena obtožba zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1 in kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1. Okrožno sodišče je sicer 19. 12. in 24. 12. 2014 dvema izmed obtoženih pripor nadomestilo s hišnim priporom, višje sodišče pa je na pritožbo državnega tožilca sklepa razveljavilo, tako da so tako vsi trije obtoženi še vedno v priporu.

• Obravnavane zadeve iz preteklih let

Kaznivo dejanje trgovine z ljudmi je praviloma organizirana kriminalna dejavnost, ki jo izvaja večje število ljudi v daljšem obdobju, zato je tudi odkrivanje in dokazovanje tega kaznivega dejanja težavno, zapleteno in dolgotrajno. To so tudi razlogi za dolgotrajnost kazenskih postopkov, tudi če so obtoženi v tem času v priporu, še mnogo daljši pa so, če pripor zoper storilce ni bil odrejen. Kaznivo dejanje trgovine z ljudmi je mednarodni kriminal, storilce praviloma povezuje le izjemna dobičkonosnost tega kaznivega dejanja, narava dejanja pa tudi narekuje, da posamezni storilci delujejo na različnih mestih, tudi v različnih državah, kar je tudi

pogost razlog za dolgotrajnost postopkov in ima nemalokrat za posledico tudi, da se za posamezne storilce zaradi izločitve postopkov kazenski postopki zoper njih zaključujejo terminsko različno.

– Leta 2014 je bila zaključena kazenska preiskava zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po tretjem in prvem odstavku 113. člena KZ-1 zoper 5 fizičnih oseb in zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po prvem in tretjem odstavku 113. člena KZ-1 v zvezi s 3. točko prvega odstavka 4. člena in 14. točko prvega odstavka 25. člena Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (Ur. list RS, št. 59/99-57/2012). V obtožbi, ki je bila vložena zoper vse, je obtoženim očitano, da so delovali v združbi z dlje časa trajajočim delovanjem pa so si pridobili veliko premoženjsko korist, in sicer najmanj 2.000.000 EUR. Obtožnica je pravnomočna.

– Po vloženi obtožnici leta 2014 je sodišče podaljšalo začasno zavarovanje po 502. členu Zakona o kazenskem postopku, ki je bilo odrejeno leta 2013 zoper enega izmed tedaj osumljenih, danes obtoženih, v višini 1.500.000 EUR, in sicer na nepremičnem premoženju ter sredstvih, vloženi v investicijske sklade. Na podlagi Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora je sodišče začasno zavarovalo tudi premoženje v višini 1.000.000 EUR iz sredstev vloženi v investicijske sklade, vezanega depozita in sredstev na transakcijskem računu, začasno je zavarovalo še eno stanovanjsko hišo, tri stanovanja in dve osebni vozili, vse v lasti istega obtoženca oziroma z njim povezanimi fizičnimi in pravnimi osebami.

– V letu poročanja je bila izvedena preiskava zoper obdolženko zaradi kaznivega dejanja spravljanja v suženjsko razmerje po prvem odstavku 387. člena KZ (dejanje izvršeno leta 2002, dva sotorilca sta bila že pravnomočno obsojena leta 2011). Zoper obdolženko je bila **vložena** obtožnica in predlagana odreditev pripora in izdaja evropskega naloga za prijetje in predajo. Sodišče je predlogu sledilo in razpisalo tiralico.

Preglednica 4: Kazenski postopki in sankcije

	2014
Kaznivost trgovine z ljudmi	
Število obravnavanih oseb v kazenskih postopkih	9
Število uvedenih preiskav	2 (zoper 6 oseb)
Število vloženi obtožni predlogov	5
Sankcije in ukrepi	
Število obsodb za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi	0

Dejavnosti Inšpektorata Republike Slovenije za delo

V začetku leta 2014 je Inšpektorat RS za delo sklenil s policijo sporazum o medsebojnem sodelovanju, s katerim so urejeni vidiki medsebojnega sodelovanja med inšpektoratom in policijo na področju kršitev pravic delavcev iz delovnih razmerij ter varnosti in zdravja pri delu. Inšpektorat in policija na podlagi sporazuma sodelujeta z medsebojnim obveščanjem in izmenjavo podatkov, s skupnimi sestanki, s strokovno pomočjo, s skupnim izobraževanjem, usposabljanjem in izpopolnjevanjem ter v drugih oblikah.

Skupni nadzori s policijo se opravijo na predlog ene ali druge strani in tudi v sklopu regijske koordinacije inšpektorjev, ki so bile ustanovljene na podlagi Zakona o inšpekcijskem nadzoru. Najpogosteje so bili nadzori opravljeni na področju dejavnosti gostinstva, pekarn, trgovine in gradbeništva. Inšpektorat je nadziral predvsem izvajanje delovnopravne zakonodaje v zvezi z

zaposlovanjem na črno,¹ zaposlovanjem in delom tujcev, zagotavljanjem dela delavcev drugemu delodajalcu, pa tudi zakonodajo s področja varnosti in zdravja pri delu.

V letu 2014 je inšpektorat podal skupno **98 kazenskih ovadb ali naznanil** kaznivega dejanja. Od tega se je **78 kazenskih ovadb ali naznanil** kaznivega dejanja nanašalo na sum kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost. Ovadbe ali naznanila zaradi suma kaznivega dejanja **trgovine z ljudmi (113. člen KZ)** inšpektorji v letu 2014 niso podali.

Inšpektorat v okviru svojega delovnega področja nadzira tudi izvajanje določb zakonodaje na **področju zaposlovanja in dela tujcev**. Na tem področju število ugotovljenih kršitev upada, tako da so inšpektorji v letu 2014 ugotovili le **32 kršitev** Zakona o zaposlovanju in delu tujcev, ki je krovni predpis, s katerim so v naši državi določeni pogoji za zaposlovanje in delo tujcev ter s tem povezane naloge Republike Slovenije za urejanje in zaščito trga dela.

Preglednica 5: Število kršitev Zakona o zaposlovanju in delu tujcev v obdobju 2007–2014

Leto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število ugotovljenih kršitev	339	229	260	163	83	74	51	32

Največ ugotovljenih kršitev Zakona o zaposlovanju in delu tujcev v letu 2014 se je nanašalo na vrnitev delovnega dovoljenja (**10 kršitev**) in na samo delovno dovoljenje (**9 kršitev**). Inšpektorji so ugotovili tudi **4 kršitve** glede obveznosti pri nastanitvi tujcev, **3 kršitve** glede izvajanja storitev brez delovnega dovoljenja in **2 kršitvi** glede prijave začetka izvajanja storitve.

Posamične kršitve so ugotovili še glede prijave opravljanja storitev z napotenimi delavci, prijave začetka dela tujca in v zvezi z opredelitvijo opravljanja dela tujca v Sloveniji. Delo tujcev obravnava tudi Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ki kot zaposlovanje na črno med drugim opredeljuje tudi, če delodajalec zaposli tujca v nasprotju s predpisi o zaposlovanju tujcev ali nezakonito zaposli državljana tretje države. Inšpektorat je v letu 2014 ugotovil **47 kršitev**, ko je delodajalec zaposlil tujca v nasprotju s predpisi o zaposlovanju tujcev.

---

¹ Z uveljavitvijo novega Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14) je dne 18. 8. 2014 nadzor nad zaposlovanjem na črno prevzela Finančna uprava RS.

IV. Pomoč in zaščita

Projekt oskrbe žrtev trgovine z ljudmi

- **Program krizne namestitve**

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je novembra 2013 razpisalo projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – Krizna namestitvev za obdobje 2014–2015. Gre za celostno do 30 dni trajajočo oskrbo prepoznanih žrtev (tako odraslih kot otrok), ki potrebujejo takojšen umik iz zatečenega okolja. Za izvedbo projekta je bila izbrana Slovenska Karitas.

V letu 2014 je bilo v krizni prostor nameščenih 5 oseb, od teh 4 ženske in 1 moški. Prišli so iz Makedonije, Bolgarije, Srbije, Slovaške in Madžarske. Izkoriščani so bili v trgovini z ljudmi z namenom prisilne poroke (prodaja), prisilne prostitucije ter prisilnega dela. Vse osebe so v namestitvev prišle v slabem psihofizičnem stanju (tesnoba, regresivno vedenje, hude telesne poškodbe kot posledica nasilja ter slabega ravnanja t. i. lastnika, slabo zobozdravstveno stanje – nujna sanacija, napotitev na zobno kirurgijo), brez osnovnih higienskih pripomočkov, brez primernih oblačil glede na letni čas. Dve osebi sta se nato vključili v projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – Namestitvev v varnem prostoru. Tri osebe so se želele vrniti v domovino, kar jim je bilo omogočeno. V letu 2014 je tako bilo realiziranih 21 oskrbnih dni v krizni namestitvi. V obdobju od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014 je MDDSZEM za projekt krizne namestitve namenil 45.000,00 eur, kar zajema 80 % plače ene zaposlene osebe in stroške nameščanja. Dejansko nastali stroški, ki so bili povrnjeni izvajalcu, pa so znašali skupaj 20.632,27 eur. Osebam, nameščenim v krizni prostor, je bila nudena namestitvev, prehrana, prva psihosocialna pomoč, nujna medicinska pomoč, svetovanje, informiranje z njihovimi zakonitimi pravicami, tolmačenje, zagovorništvo, socialna okupacija, družabništvo, spremstvo, zagotavljanje varnosti, pomoč pri vrnitvi v domovino in materialna pomoč. Osebe v krizni namestitvi 24 ur na dan spremljajo strokovni delavci in za to usposobljeni prostovoljci (prisotnost in svetovanje ter pomoč).

- **Program varne namestitve**

Projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – Namestitvev v varnem prostoru, ki ga je za obdobje dveh let razpisalo Ministrstvo za notranje zadeve, je v letu 2014 izvajalo Društvo Ključ. Projekt zagotavlja 80-odstotno financiranje plače ene osebe izvajalca ter stroške nameščanja in oskrbe žrtev. Skupaj je bilo za to v letu 2014 namenjenih 40.000 eur, dejansko porabljenih pa 34.222,33 eur. V varnem prostoru Društva Ključ so bile v letu 2014 nameščene **tri polnoletne osebe ženskega spola**, in sicer državljanke Ukrajine, Bolgarije in Makedonije. V eno izmed ostalih oblik neposredne pomoči, ki jih nudi Društvo Ključ, je bilo vključenih **še 40 oseb**. Oblike pomoči so podrobno opisane v letnem vsebinskem in finančnem poročilu projekta.

Poleg navedene primarne dejavnosti Društvo Ključ izvaja tudi program Celostne oskrbe žrtev trgovine z ljudmi, ki zajema krizno namestitvev in reintegracijo. Slednjo financirajo Mestna občina Ljubljana – Oddelek za zdravje in socialno varstvo, Fundacija invalidskih in humanitarnih organizacij in Društvo Ključ z lastnimi prispevki ter donatorji in sponzorji.

Program varne namestitvev in reintegracije je leta 2014 izvajala tudi Slovenska Karitas, in sicer iz lastnih sredstev. Tako je bila v varnem prostoru nameščena 1 oseba ženskega spola, po narodnosti iz Ukrajine, žrtev prisilne prostitucije. Osebi, nameščeni v varni prostor, so bile zagotovljeni namestitvev, prehrana, tedenska žepnina, mesečna avtobusna vozovnica, stalna psihosocialna pomoč, zdravstvene storitve preko Ambulante s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja ter zasebne zobozdravstvene ambulante, svetovanje, informiranje z njenimi zakonitimi pravicami, pomoč pri urejanju dokumentacije, tolmačenje, zagovorništvo, socialna okupacija, učenje slovenskega jezika, individualni tečaj računalništva, tečaj za turističnega vodnika, pomoč pri aktivnem iskanju dela ter omogočanje varnega vstopa na trg dela, družabništvo, spremstvo, zagotavljanje varnosti.

Preglednica 6: Žrtve trgovine z ljudmi

	Ženske	Moški	Otroci	Skupaj
Identifikacija žrtev				
Število identificiranih žrtev v letu 2014				5
Oblike izkoriščanja identificiranih žrtev:				
– spolna zloraba	4			4
– prisilno delo ali storitve				
– suženjstvo ali suženjstvu podobna stanja, beračenje		1		1
– služabništvo				
– odstranitev organov				
Število žrtev:				
– trgovine z ljudmi na ravni države				
– trgovine z ljudmi na mednarodni ravni				5
Pomoč žrtvam				
Število žrtev trgovine z ljudmi, ki so dobile kakršno koli pomoč	4+1+1*	1		7
Število žrtev trgovine z ljudmi, ki so zavrnile ponujeno pomoč				
Skupno število mest v zatočiščih za žrtve trgovine z ljudmi**				
Število žrtev trgovine z ljudmi, ki so bile nameščene v zatočiščih	4+1+1*	1		7
Obdobje okrevanja in razmisleka				
Število žrtev (vključujoč tiste, za katere obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da so žrtve), ki jim je odobreno "obdobje okrevanja in razmisleka"	4	1		5
Dovoljenje za prebivanje				
Število žrtev TZL, ki jim je izdano dovoljenje za prebivanje:				
– zaradi osebnih okoliščin				
– zaradi sodelovanja s pooblaščenimi organi pri preiskavi ali v kazenskem postopku	2+1*			3
Odškodnina in pravna sredstva				
Število žrtev trgovine z ljudmi, ki so dobile odškodnino				
Dodeljena odškodnina:				
– minimalni znesek, dodeljen žrtvam (v EUR)				
– maksimalni znesek, dodeljen žrtvam (v EUR)				
Vrnitev v izvorno državo in vrnitev žrtev				
Število v Slovenijo vrnjenih žrtev trgovine z ljudmi				
Število žrtev trgovine z ljudmi, ki so bile vrnjene iz Slovenije v druge države	2	1		3

* Dve osebi – žrtvi trgovanja prepoznani in nameščeni v varnem prostoru že v letu 2013.

** Vse lokacije so primerne za moške in ženske, žrtve trgovine z ljudmi. Ženske in moški so nameščeni ločeno. Lokacija namestitve se izbere glede na njihove posebnosti in število. Prostorsko se lahko namestijo tudi mladoletne osebe in zagotavlja se jim celostna pomoč, ki jo nujno potrebujejo, vendar področje pravnoformalno še ni usklajeno.

Preglednica 7: Število žrtev glede na državo izvora

Število žrtev iz države	2014	
	Moški (starost)	Ženske (starost)
Bolgarija		1 (37)
Srbija		1 (44)
Ukrajina		1*(37), 1*(31)
Makedonija		1 (18)
Madžarska		1 (20)
Slovaška	1 (46)	
SKUPAJ	1	6

* Dve osebi – žrtvi trgovanja prepoznani in nameščeni v varnem prostoru že v letu 2013.

(Re)integracija žrtev trgovine z ljudmi

Društvo Ključ izvaja v okviru projekta Celostna oskrba (financer MOL) tudi (re)integracijo žrtev trgovine z ljudmi. V letu 2014 je bilo v (re)integracijo vključenih devet oseb.

Prav tako se je z reintegracijo v okviru varne namestitve ukvarjala Slovenska Karitas, in sicer v primeru namestitve državljanke Ukrajine, žrtve prisilne prostitucije. Varna namestitev in integracija se je financirala iz lastnih sredstev organizacije.

Projekt PATS

Program PATS – Prepoznavanje, pomoč in zaščita žrtev trgovine z ljudmi, spolnega nasilja in nasilja po spolu pri sprejemu prosilcev za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji je namenjen informiranju prosilcev za mednarodno zaščito o pojavu trgovine z ljudmi. Program se delno financira iz evropskih sredstev (ERF) in delno iz sredstev proračuna Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije.

V letu 2013 je Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije za izvajanje omenjenega projekta podpisalo pogodbo z Inštitutom za afriške študije (pogodba podpisana v letu 2013 za obdobje od junija 2013 do junija 2014). V tem obdobju je bilo s strani izvajalca izvedenih 65 informativnih razgovorov. Od tega je bilo od januarja 2014 do junija 2014 opravljenih **52 informativnih razgovorov**.

Po izteku te pogodbe je Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije na podlagi predhodnega razpisa dne 29. 8. 2014 za izvajanje omenjenega projekta ponovno podpisalo pogodbo z Inštitutom za afriške študije. Od podpisa te pogodbe pa do konca leta 2014 je bilo opravljenih **39 informativnih razgovorov**.

Skupno je bilo v letu 2014 opravljenih **91 informativnih razgovorov** s prosilci iz 20 različnih držav. Največ razgovorov je bilo izvedenih maja, septembra, oktobra in decembra (po 12), prevladovali pa so prosilci iz Afganistana, Sirije in Ukrajine. Informiranje je bilo opravljeno z 38 osebami ženskega spola, 53 pa je bilo mladoletnikov brez spremstva. V letu 2014 je bilo za izvedbo projekta izvajalcu izplačanih 4.463,13 eur, od tega 3.347,34 eur iz EU-udeležbe, 1.115,79 eur pa iz udeležbe MNZ.

V. Mednarodne dejavnosti in partnerstva

Mednarodne dejavnosti

Nacionalni koordinator je v letu 2014 dejavno sodeloval na različnih mednarodnih dogodkih, praviloma na povabilo organizatorjev.

– V okviru neformalne mreže nacionalnih poročevalcev ali enakovrednih mehanizmov (NREM) na ravni EU sta v letu poročanja potekala dva sestanka, med 6. in 7. majem ter med 20. in 21. oktobrom. Na obeh sestankih se je poročalo o dejavnostih v posameznih državah članicah, prav tako pa so se nacionalni poročevalci srečali s predstavniki nevladnih organizacij, ki so se na povabilo Evropske komisije sestali v okviru "platforme civilnih organizacij".

– Na Dunaju je med 16. in 17. februarjem potekala konferenca zavezništva proti trgovini z ljudmi v so organizaciji OVSE s predsedujočo Švico in Sveta Evrope s predsedujočo Avstrijo. Naslov konference je bil Not for sale – Ni na prodaj. Konferenca je izpostavljala in vzpodbujala področje sodelovanja in implementacije mednarodnih standardov ter političnih zavez v boju proti trgovini z ljudmi.

– V Sarajevu je 13. in 14. maja Evropska komisija v so-organizaciji z Ministrstvom sigurnosti BiH organizirala dvodnevno delavnico na temo trgovine z ljudmi (otroci) – primeri skupnega sodelovanja. Nacionalni koordinator je predstavil projekt JIT THB kot eno osnovnih platform za čezmejno sodelovanje.

– Veleposlanik Francije je 16. maja organiziral delovni zajtrk, na katerega je povabil nacionalnega koordinatorja. Razprava je potekala v smeri dejavnosti in prizadevanj Slovenije na področju boja proti trgovini z ljudmi. Veleposlanik je izrazil interes in željo po nadaljnjem sodelovanju.

– Nacionalni koordinator je kot član delegacije, ki je 4. novembra v Ženevi zagovarjala Periodično poročilo o stanju človekovih pravic v Sloveniji, podal svoj prispevek na temo trgovine z ljudmi. Tematika je bila zajeta že v uvodnem govoru vodje delegacije ministra Gorana Klemenčiča, in sicer kot odgovor na vnaprej posredovana vprašanja Belgije, Češke, Mehike, Norveške in Združenega kraljestva. V govoru je vodja delegacije poudaril pomen, ki ga pripisuje tej problematiki. Potrdil je, da nacionalni koordinator letno poroča Vladi in DZ RS o celovitosti ukrepanja na področju preprečevanja in boja proti trgovini z ljudmi ter pomoči žrtvam. Predstavljeni so bili ukrepi na področju preventive, asistencije in pomoči žrtvam ter preprečevanja prisilnega dela in delovnega izkoriščanja. Vodja delegacije je izpostavil, da je potrebno institut nacionalnega koordinatorja utrditi – tudi v finančnem smislu. S tem v zvezi Vlada še vedno išče možne rešitve, da okrepi pozicijo nacionalnega koordinatorja v skladu s priporočili nadzorstvenega mehanizma GRETA po Konvenciji SE o ukrepanju proti trgovini z ljudmi. V interaktivnem dialogu je izjave podalo 72 delegacij, od tega se je 20 delegacij opredelilo do problematike trgovine z ljudmi v Sloveniji. Priporočila s področja trgovine z ljudmi se navezujejo na:

- okrepljeno prizadevanje strokovnega usposabljanja za preiskovalce, tožilce in sodnike o izvajanju zakonodaje s področja trgovine z ljudmi (119);
- zagotavljanje dodatne zaščite žrtev, ki temelji na človekovih pravicah, in seznanitev z možnostjo dobe okrevanja in razmisleka (120);
- večje prizadevanje v boju proti problematiki in razširitev mednarodnega sodelovanja s tega področja (121);
- zagotavljanje odškodnin žrtvam trgovanja in njihovi rehabilitaciji (122);
- nadaljnje prizadevanje v boju proti trgovini z ženskami in otroki in učinkovit kazenski pregon storilcev kaznivih dejanj (123, 124, 126);
- vlaganje v človeške vire sekretariata delovne skupine in nacionalnega koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi, da lahko izpolnita vse naloge v okviru svojega mandata, in da se s tem v zvezi izvedejo ustrezni ukrepi za zagotovitev uspešnosti (125, 127);

- ozaveščanje javnosti o problematiki trgovine z ljudmi (127).
- Ministrstvo za zunanje zadeve v sodelovanju z nacionalnim koordinatorjem oblikuje stališča do mednarodnih politik na področju boja proti trgovini z ljudmi. Redno sodeluje v pogajanjih za sprejetje dokumentov na tem področju v okviru Generalne skupščine OZN, Sveta OZN za človekove pravice, Urada OZN za droge in kriminal, Sveta Evrope in OVSE. Slovenija je sodelovala v interaktivnem dialogu s posebno poročevalko OZN proti trgovini z ljudmi, posebej z otroki in ženskami, ob predstavitvi poročila ob desetletnici delovanja posebnih poročevalcev za to področje na 26. zasedanju Sveta OZN za človekove pravice junija v Ženevi.
- Na zasedanju Odbora pogodbenic konvencije je bilo 7. februarja na sedežu Sveta Evrope v Strasbourgu uradno predstavljeno poročilo Skupine strokovnjakov s področja boja proti trgovini z ljudmi (GRETA) o izvajanju Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi v Sloveniji. Pri pripravi in predstavitvi poročila je poleg nacionalnega koordinatorja sodeloval veleposlanik pri misiji SE.
- V sklad OZN za žrtve trgovine z ljudmi je Ministrstvo za zunanje zadeve januarja 2014 prispevalo 10.000 USD.

- **Mreža nacionalnih koordinatorjev jugovzhodne Evrope – NATC JVE**

Srečanja v okviru mreže nacionalnih koordinatorjev za boj proti trgovini z ljudmi regije JVE (NATC JVE), katere pobuda je bila sprejeta v formatu procesa Brdo, so temeljila na izmenjavi izkušenj in dobrih praks ter snovanju usklajenih politik boja proti trgovini z ljudmi. Tako vsebinsko kot administrativno-tehnično podporo zagotavlja ICMPD, ki je sekretariat pobude. Mreža nacionalnih koordinatorjev v osnovi izhaja iz podobnega načela sestajanja nacionalnih koordinatorjev v okviru držav članic EU (NREM). Srečanja potekajo praviloma enkrat do dvakrat na leto, po dogovoru in v okviru organizacije posamezne gostujoče države. Enega izmed tovrstnih srečanj se je na povabilo udeležila tudi koordinatorica EU za boj proti trgovini z ljudmi, ki je pobudo označila za primer dobre prakse. **Slovenija** je delovanje mreže nacionalnih koordinatorjev **predstavila tudi v okviru institucij EU**. Pobuda je bila sprejeta zelo pozitivno, pri čemer je koordinatorica EU prepoznala priložnost in v posvetovanju z nosilcem pobude (Slovenijo) povabila vse koordinatorje regije, ki niso člani EU, na naslednji sestanek v Bruselj med 9. in 10. junijem 2015. S tem je jasno pokazan interes kot tudi prizadevanja Slovenije za povezovanje držav regije z institucijami EU ter prispevek v uresničevanju evropske strategije boja proti trgovini z ljudmi, ki temelji predvsem na skupnem sodelovanju z državami regije Zahodnega Balkana.

- **Projekt skupnih preiskovalnih skupin za učinkovitejši boj proti trgovini z ljudmi (JIT THB WB)**

V letu 2014 je potekala izvedbena faza projekta "Vzpostavljanje pogojev za ustanavljanje skupnih preiskovalnih skupin za potrebe boja proti trgovini z ljudmi v JV Evropi (JIT THB WB)".

Slovenija in v njenem imenu MNZ je leta 2011 uspešno kandidirala na razpisu Evropske komisije s projektom Vzpostavljanje pogojev za ustanavljanje skupnih preiskovalnih skupin za boj proti trgovini z ljudmi v jugovzhodni Evropi (JIT THB). Projekt se je zaključil maja 2013 z ministrsko konferenco procesa Brdo, na kateri je bil izpostavljen interes za nadaljevanje in nadgradnjo projekta.

S skrbno analizo povratnih informacij je bilo namreč ugotovljeno, da si tovrstnega znanja o pogojih ustanavljanja JIT želi širši krog tožilcev in policistov, ki se s to problematiko ukvarja neposredno na terenu. Sledila je prijava novega projekta – iste vsebine vendar tokrat osredotočeno na delavnice v posamezni državi in za širšo ciljno javnost.

Tako je drugi projekt EK potrdila avgusta 2013 in je trenutno v sklepni fazi. Izvedene so bile vse delavnice v vsaki izmed posameznih držav regije, pripravlja pa se zaključna konferenca v Sloveniji med 21. in 22. majem. Na to temo se je podučilo in s praktičnimi primeri izobrazilo okvirno 250 tožilcev in policistov. Rezultati projekta so botrovali spremembi posameznih nacionalnih zakonodaj z namenom uskladitve pravnih podlag za ustanavljanje skupnih preiskovalnih skupin (JIT). Konkretni rezultati so prepoznavni tudi neposredno na terenu, saj trenutno potekajo nekateri primeri operativnih JIT s področja trgovine z ljudmi med posameznimi državami ZB in državami članicami EU.

Partnerstva in raziskave

– Pri spremljanju in obravnavi problematike trgovine z ljudmi je vzpostavljeno sodelovanje med organi odkrivanja in pregona ter nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju boja proti trgovini z ljudmi. Tu je treba omeniti nevladni organizaciji Slovenska Karitas in Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi. S slednjima imata tako policija kot vrhovno državno tožilstvo sklenjena sporazum o sodelovanju iz leta 2004. Sporazum se nanaša na izmenjavo podatkov, sodelovanje v konkretnih primerih, namestitvev žrtve trgovine z ljudmi v varnem prostoru ter izobraževanje in usposabljanje. Pri tem Društvo Ključ s policijo sodeluje dejavno in policijo obvešča o zaznanih indicijah oziroma sumih kaznivih dejanjih trgovine z ljudmi, kakor tudi o prepoznanih žrtvah kaznivih dejanj. Predstavniki Društva Ključ se po potrebi vključijo oziroma sodelujejo s policijo pri obravnavi posameznih primerov kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, kakor tudi v izvajanje izobraževanja policistov in kriminalistov. Ta oblika sodelovanja je podkrepljena tudi s pogodbo o izvajanju oskrbe žrtev trgovine z ljudmi – varne namestitve, katere naročnik je Ministrstvo za notranje zadeve, izvajalec v letu 2014 pa je Društvo Ključ v sodelovanju z Društvom za nenasilno komunikacijo in društvom SOS-telefon za otroke in ženske žrtve nasilja.

– Ministrstvo za zunanje zadeve tvorno sodeluje v MDS TZL in dosledno opozarja na problematiko možne trgovine z ljudmi, ki jo zaznava slovenska diplomatsko-konzularna mreža ob stiku s strankami pri zaprosilih izdaje prvega dovoljenja za bivanje v Sloveniji. Na tej podlagi poteka ustaljeno sodelovanje med Generalno policijsko upravo – UKP in MZZ, Direktoratom za mednarodno pravo in zaščito državljanov.

– Društvo Ključ sodeluje z dvanajstimi nevladnimi organizacijami iz JVE v okviru projekta VICTOR, katerega nosilec je nevladna organizacija "The smile of the child" iz Grčije.

– Podobno obliko sodelovanja in mreženja ima tudi Slovenska Karitas, ki je članica mreže COATNET pri Karitas International. Prav tako sodeluje pri evropsko-mediteranskem projektu proti trgovini z ljudmi, ki ga financira Secours Catholique-Caritas iz Francije in vključuje trinajst nacionalnih Karitas.

– Urad Vlade RS za komuniciranje (UKOM) je financiral izvedbo **raziskave** Analiza trgovine z ljudmi z namenom izkoriščanja delovne sile, trgovine z otroki, prisilnega beračenja in izvrševanja kaznivih dejanj. UKOM je pri naročilu raziskave, za katero je namenil 5.000 EUR, izhajal iz priporočil GRETE, zlasti priporočil št. 6. in 8. Avtorja doc. dr. Aleš Bučar Ručman in doc. dr. Danijela Frangež s Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru sta v okviru raziskave opravila 20 poglobljenih intervjujev z delodajalci v panogah, ki zaposlujejo tuje delavce, z delavci migranti, sindikati in sindikalnimi zastopniki, neformalnimi skupinami, ki zagotavljajo pomoč izkoriščanim delavcem, nevladnimi organizacijami, ki delajo neposredno z žrtvami trgovine z ljudmi, policisti, kriminalisti, zaposlenimi v Specializiranem državnem tožilstvu ter zaposlenimi na Ministrstvu za zunanje zadeve in Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Poleg obsežnega raziskovalnega poročila sta pripravila tudi priporočila za načrtovanje preventivnih dejavnosti, namenjenih ozaveščanju potrošnikov in uporabnikov storitev, ki jih izvajajo žrtve trgovine z ljudmi.

Namesto sklepa

Že v uvodu je navedeno, da poročilo za leto 2014 po vsebini ne odstopa bistveno od poročil preteklih let. To, kar je zaznati, je predvsem upad odkritih in preiskanih primerov trgovine z ljudmi kot tudi število sodb, ki jih v letu poročanja ne beležimo. Kljub temu da statistični podatki odražajo obseg problematike v državi, je zaradi relativno nizkega števila obravnavanih primerov (v povprečju med 10 in 20 letno) odstopanje lahko visoko. V praksi se namreč dogaja, da posamezni primeri operativnega delovanja policije zaradi zahtevnosti in obsežnosti preiskav potekajo več mesecev, zaradi česar zaključek zadev pade v naslednje koledarsko obdobje. Podobno velja za sodbe, ki praviloma odražajo delo preteklih let in niso dejanski pokazatelj obsega dela za konkretno poročevalsko obdobje.

Iz navedenih razlogov lahko kljub predstavljenim statističnim kazalcem ocenimo delo organov odkrivanja in pregona kot uspešno z možnostjo intenziviranja dejavnosti v smeri odkrivanja in preiskovanja novih trendov trgovine z ljudmi.

Področje pomoči žrtvam trgovanja je prav tako utečeno in v skladu s samo implementacijo pogodbe med izvajalci programa pomoči žrtvam v krizni in varni namestitvi in resornima ministrstvom, ki zagotavljata sredstva ter nadzor nad izvedbo programa. Kljub utečeni obliki sodelovanja je mogoče zaznati povečan obseg dela na področju nameščanja žrtev, zagotavljanju njihove varnosti in nadaljnjim poizkusom integracije v družbo. Še vedno je pomanjkljiva sistemska nedorečenost pri zagotavljanju celovite oskrbe otrok – žrtev trgovanja.

Usposabljanje ključnih akterjev v preprečevanju in boju proti trgovini z ljudmi je temeljno vodilo strokovnega napredka in učinkovitosti. V načrtovanih usposabljanjih pravosodnih organov bi bilo koristno nadgraditi obstoječe temeljne vsebine s strokovnimi razpravami, ki bi vzpodbudile interaktivnost samih udeležencev. Usposabljanja bi morala biti tudi sicer permanentnega značaja na vseh delovnih področjih državne uprave, kjer se vsebine in narava dela srečujejo s problematiko trgovine z ljudmi. Kljub temu da je to opredeljeno v vsakokratnih akcijskih načrtih, je izvedba pomanjkljiva. Slednje velja predvsem v sklopu organizacij in resorjev, kjer vsebina trgovine z ljudmi ni prednostnega značaja.

Usposabljanje spada v širši kontekst preventivnega področja, ki je bilo v letu 2014 obdelano na različnih področjih. Številni preventivni programi tako za ciljno kot širšo javnost so bili stalnica, problematika trgovine z ljudmi pa je bila vseskozi dobro medijsko pokrita.

Kljub številnim priporočilom mednarodnih organizacij in ocenjevalnih mehanizmov o okrepitvi vloge nacionalnega koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi ta še vedno ostaja sistemsko nedorečena.